

REACTIE VAN ELIA OP PUBLIEK RAADPLEGINGSDOCUMENT

m.b.t. de ontwerpbeslissing over de doelstellingen die Elia System Operator N.V. in 2019 moet behalen in het kader van de stimulansen overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

15/06/2018

INHOUDSTAFEL

Inleiding	3
1. Algemene bedenkingen	3
2. Bespreking incentives 2019.....	4
2.1. Implementatie van de ToE op de DA- en ID-markten.....	4
2.1.1. Reactie Elia	4
2.1.2. Voorstel Elia	6
2.2. Scarcity pricing	6
2.2.1. Reserves met betrekking tot het concept <i>Scarcity pricing</i>	6
2.2.2. Afhankelijkheid van de resultaten van de lopende incentive in 2018.....	7
2.2.3. Bepaling van de formule van de <i>price adder</i> en de onderliggende data	7
2.2.4. Voorstel Elia	8
2.3. Mededeling van het onevenwichtsvolume per ARP/BRP in quasi real time	8
2.4. Publicatie van het onevenwichtstarief in realtime	9
2.5. Verbetering van de transparantie wat het opsporen en het beheer van congestie betreft..	10
2.6. Alternatieve incentives.....	11

INLEIDING

Elia System Operator (hierna “Elia”) heeft het publiek raadplegingsdocument (PRD)658E/52 met betrekking tot de ontwerpbeslissing over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie aandachtig geanalyseerd. Via dit schrijven wenst Elia te reageren op deze publieke consultatie. De onderstaande reactie kan als niet-confidentieel worden beschouwd. Elia is uiteraard steeds bereid om onderstaande reactie in meer detail toe te lichten indien de CREG dit zou wensen.

In het eerst deel maakt Elia enkele algemene bedenkingen en in het tweede deel wordt dieper ingegaan op de specifieke doelstellingen en de uitwerking hiervan. Voor sommige doelstellingen stelt Elia een alternatieve formulering voor ter verduidelijking of om bepaalde punten te nuanceren. Op het einde formuleert Elia ook nog een alternatieve incentive die eventueel ter vervanging kan dienen van één van de doelstellingen.

1. Algemene bedenkingen

Allereerst wenst Elia te benadrukken dat het behalen van een doelstelling niet afhankelijk mag zijn van exogene factoren zoals bv. de tijdige realisaties van acties door derden of diens medewerking. Elia stelt vast dat sommige doelstellingen dit principe niet honoreren. Elia kan alle redelijke middelen inzetten om derden te motiveren deel te nemen en mitigerende acties ondernemen om hun impact op het behalen van de doelstelling te minimaliseren. Het blijven echter exogene factoren buiten de controle van Elia.

Ten tweede moeten doelstellingen duidelijk geformuleerd worden en moet de nodige informatie beschikbaar zijn bij het bepalen van de doelstelling. Elia stelt vast dat verschillende doelstellingen deze voorwaarde niet respecteren. Voor een bepaalde doelstelling dient de scope nog gedefinieerd te worden en in een ander geval zal de noodzakelijke informatie pas beschikbaar zijn eind 2018. Elia kan niet akkoord gaan met het feit dat er doelstellingen worden opgelegd die twee criteria van het SMART-principe voor het bepalen van een doelstelling schaden namelijk het criteria van specificiteit alsook realiteit.

Elia heeft, zoals de CREG reeds weet, nog vele andere prioriteiten geïdentificeerd in navolging van vragen van marktpartijen of voortvloeiend uit wettelijke verplichtingen. Elia vraagt dan ook aan de CREG om rekening te houden met de reeds geïdentificeerde prioriteiten voor 2019 opdat dit in combinatie met de doelstellingen een werkbaar geheel vormt.

Elia stelt zich ook vragen bij het feit dat de CREG de studie dient te “aanvaarden” alvorens er kan overgegaan worden naar een volgende stap van de doelstelling en/of het bedrag gelinkt aan de doelstelling kan worden toegekend. De “aanvaarding” van de studie mag geenszins impliceren dat de CREG ook akkoord dient te gaan met de resultaten van deze studie. Elia wenst in haar studies een zo objectief mogelijke invalshoek te hanteren. In het kader van transparantie stelt Elia wel voor om de resultaten van haar studies, zoals deze overgemaakt zullen worden aan de CREG, ook op haar website te publiceren.

Verder stelt Elia ook vast dat voor verschillende doelstellingen een aanzienlijke implementatiekost met zich zullen meebrengen terwijl de toegevoegde waarde voor de marktpartijen nog dient te worden aangetoond. Elia vraagt dan ook aan de CREG om goed na te denken aan welke doelstellingen prioriteit worden gegeven en dit ook te doen binnen het Europees kader.

2. Bespreking incentives 2019

2.1. Implementatie van de ToE op de DA- en ID-markten

2.1.1. Reactie Elia

Elia erkent het belang dat de CREG hecht aan de implementatie van Energieoverdracht in de day-ahead en intraday markt. Elia begrijpt dat de voorgestelde doelstelling een logisch gevolg is op de implementatie van Energieoverdracht in de markt voor gereserveerde en niet-gereserveerde mFRR, de markt voor SDR en, onder voorbehoud van een positieve technische en economische haalbaarheids- en opportuniteitsanalyse, de markt voor aFRR afkomstig van niet CIPU-technische eenheden.

De realisatie van een grondige economische en technische haalbaarheidsstudie en impactanalyse m.b.t de invoering van Energieoverdracht op de ID- en DA-markt is cruciaal om een realistisch inzicht te krijgen in bv. doorlooptijd en budget maar ook om een realistisch implementatietraject aan de marktpelers voor te stellen. Ook een economische studie die het marktpotentieel duidelijk in kaart brengt is een relevant element in de bepaling van het belang en de prioriteit van implementatie van energieoverdracht op ID- en DA-markt. Deze studies zullen ook mogelijke linken en impact op andere partijen zoals de NEMO's aan het licht brengen. Dit kan gaan over impact op processen, systemen en zelf aanpassingen van de vigerende reglementen.

Voor zover deze haalbaarheidsstudie en impactanalyse tot een bevestigend resultaat leiden inzake het belang en de technische mogelijkheid van implementatie van energieoverdracht op ID- en DA-markt zullen deze aangevuld worden met een gefundeerd en gedetailleerd implementatietraject.

In het haar ontwerp van incentive vraagt de CREG de modaliteiten te beschrijven die een gelijktijdige levering van meerdere producten toelaat op eenzelfde leveringspunt. Voor zover dit al technische haalbaar zou zijn, zal dit ongetwijfeld een belangrijke complexiteit met zich meebrengen met betrekking tot de toe te passen baseline(s). Bovendien verhoogt deze complexiteit nog verder in functie van het aantal markten en/of producten van toepassing op éénzelfde leveringspunt. Het toepassen van een combinatie van verschillende baselines op éénzelfde leveringspunt in functie van het onderliggende product of markt zal bovendien een ex – post verificatie van de accuraatheid van de toegepaste baseline vereisen met vooropgestelde tolerantiecriteria. Het vastleggen van dergelijke tolerantiecriteria is een continu leerproces dat enige terugkoppeling vereist vanuit de effectieve toepassing.

Daarnaast dienen mogelijke risico's op gaming bestudeerd te worden alsook de mogelijk maatregelen om dit te vermijden. De operationele ervaring/terugkoppeling uit de energieoverdracht voor SDR, aFRR en mFRR zou hiertoe een belangrijke bron van informatie kunnen zijn, voor zover het tijdsvenster voor deze terugkoppeling dit mogelijk en significant maakt. De voorgestelde timing van het ontwerp van stimulans maakt deze terugkoppeling niet mogelijk. Bovendien kan deze terugkoppeling, naast de eerder vermelde economische studie, ook een indicatie vormen voor het concreet marktpotentieel van energieoverdracht op ID en DA-markt.

Het voorziene **tijdsbestek** zoals bepaald in het 1ste deel van de incentive in het ontwerp van stimulans van de CREG voor het uitvoeren, consulteren en verwerken van de feedback uit de

consultatie van deze studie is gelet op bovenstaande complexiteit en het belang van voldoende afstemming met de marktspelers niet realistisch.

Het aanpassen van het operationeel kader, i.e. meerdere documenten zoals de Regels voor Energieoverdracht, het BRP-contract, BSP-contract(en) (o.a. voor verankeren van de mutuele exclusiviteit voor de betrokken producten), balancing rules en eventueel ook het marktreglement voor NEMO's (in functie van de resultaten van de studie) vergt een grondige voorbereiding, een intense afstemming met alle marktspelers, de organisatie van een effectieve consultatie en de verwerking van de consultatie alvorens een finaal operationeel kader ter goedkeuring te kunnen indienen.

Vooreerst dienen de Regels voor energieoverdracht geconsulteerd te worden alvorens een definitief voorstel van aanpassing aan het BRP- en BSP-contract kan worden uitgevoerd en deze ter consultatie kunnen ingediend worden. Rekening houdende met de formele concertatieprocedure m.b.t. de Regels voor energieoverdracht, zoals voorzien in de Elektriciteitswet, is er mogelijkere wijs een impact op de definitieve beslissing m.b.t. ingediend voorstel van BRP-contract en BSP-contract. De impact van de concertatieprocedure is exogeen.

Finaal is er de formele organisatie van de consultatie en goedkeuring van de BSP- en BRP-contracten die ook een impact kunnen hebben op de timing van de effectieve doorlooptijd van de goedkeuring van het volledig operationeel kader voor de energieoverdracht.

Het voorziene tijdsbestek zoals bepaald in het 2de deel van de incentive in het ontwerp van stimulans van de CREG (amper 12 weken) voor het ontwikkelen, consulteren en verwerken van de feedback uit de consultatie van verschillende voorstellen van documenten die het operationeel kader organiseren alsook de essentiële voorwaarde van voldoende afstemming met de marktpartijen is bijgevolg niet realistisch. Verder houdt de voorgestelde timing geen rekening met eventuele interferenties met andere consultaties/indiening trajecten van dezelfde documenten of een deel ervan in het kader van noodzakelijke evoluties van bepaalde producten die voor de markt alsook voor de CREG belangrijk zijn (b.v. aFRR of mFRR évoluties). Bovendien vormt de intensiteit van deze consultaties (in het voorziene tijdsbestek) een risico op voldoende betrokkenheid en participatie van de marktspelers.

De vooropgestelde implementatiedatum in het 2de deel houdt geen rekening met de uitkomst van de beoogde studie in het 1ste deel van de incentive noch met de noodzakelijke tijd voor overleg met de CREG en alle marktspelers om de juiste beslissingen en keuzes te maken qua design vooraleer te starten met de formele consultatie/aanpassingstraject voor de gereguleerde documenten.

Elia pleit voor een sequentiële aanpak waar in eerste instantie een economische en technische haalbaarheidsstudie wordt uitgevoerd, teneinde alle economische en technische aspecten in kaart te brengen die een implementatie van de energieoverdracht voor de DA- en ID-markt teweegbrengt. Deze haalbaarheidsanalyse wordt vervolgens samen met een geconsulteerde market design nota ingediend bij CREG.

Tenslotte stelt Elia zich ook nog de praktische vraag hoe een doelstelling die normaal behaald dient te worden in 2019 een timing heeft die tot het 1ste semester van 2020 gaat. Dit is volgens Elia niet wenselijk.

2.1.2. Voorstel Elia

- Uitvoeren van een technische en economische haalbaarheidsstudie naar de vereiste condities om energieoverdracht mogelijk te maken in de DA- en ID-markt, alsook de bijhorende modaliteiten die zouden nodig zijn om een gelijktijdige levering van meerdere producten toe te laten op eenzelfde leveringspunt. Daarnaast dient de studie ook de gevallen van verschillende leveranciers en/of verschillende BRP's per toegangspunt te bespreken voor die markten waar energieoverdracht voorzien is in de wet. Alvorens deze aan de CREG over te maken dient de technische en economische haalbaarheidsstudie, samen met een market design nota geconsulteerd te worden:
  - 31/10/2019
- Geconsulteerd implementatieplan op basis van de market design nota en het resultaat van de technische en economische haalbaarheidsstudie, dat rekening houdt met alle relevante juridische, regulatorische en contractuele aspecten alsook de informatie-technische afhankelijkheden bij zowel de marktpartijen als bij Elia, alsook de afhankelijkheden van 3de partijen:
  - 20/12/2019

Beide elementen moeten het mogelijk maken om begin 2020 in goed overleg tussen Elia en de CREG een beslissing te nemen over de daadwerkelijke implementatie van Energieoverdracht in de DA- en ID-markt en zo ja met welke mate van complexiteit en volgens welke implementatie kalender/fasering.

2.2. Scarcity pricing

Elia begrijpt dat de CREG de incentive met betrekking tot *scarcity pricing* beschouwt als een volgende stap in het door de CREG gestarte traject. Met betrekking tot dit voorstel voor een incentive in 2019 wenst Elia haar reserves met betrekking tot *scarcity pricing* te herhalen. Bovendien heeft Elia bedenkingen bij enerzijds de afhankelijkheid van de voorgestelde incentive voor 2019 van de uitkomst van de lopende incentive in 2018 en anderzijds de bepaling van de formule en onderliggende data. Deze opmerkingen worden hieronder in meer detail toegelicht.

2.2.1. Reserves met betrekking tot het concept *Scarcity pricing*

Het *scarcity pricing* mechanisme wordt in sommige markten in de Verenigde Staten toegepast teneinde een sterker prijssignaal te creëren op momenten van nakende schaarste. Elia meent echter dat dit mechanisme – indien als concept opportuun bevonden - niet zomaar geëxtrapoleerd kan worden naar de Belgische en Europese markt gelet op enerzijds de aanzienlijke verschillen in de basisprincipes van het marktdesign (bv. gecentraliseerde optimalisatie van de energie- en reservemarkt in US versus een gedecentraliseerde aanpak in België) en anderzijds in de institutionele organisatie van de elektriciteitsmarkt met Europa als sterke drijfveer voor harmonisatie. Volgens Elia is de compatibiliteit van *scarcity pricing* met het huidige en toekomstige marktdesign in België en Europa dan ook nog onvoldoende bestudeerd. Elia vraagt zich dan ook af of een parallel run op dit moment de meest aangewezen actie is.

Volgens Elia is het introduceren van *scarcity pricing* in België in conflict met het streven naar meer Europese harmonisatie en de creatie van een *level playing field*. Eenzijdig als Belgische markt in een geconnecteerde Europese context zo'n mechanisme implementeren kan verregaande gevolgen

hebben voor dit *level playing field* en dient dan ook met de nodige voorzichtigheid behandeld te worden.

Zo bepaalt de *Guideline on Electricity Balancing* in art.44 (3) dat elke TSO de mogelijkheid - dus geen verplichting - heeft om een schaarstemechanisme te implementeren voor de onbalansverrekening. Dit kan gezien worden als een mechanisme dat van toepassing is op de evenwichtsverantwoordelijke en additioneel op het bestaande mechanisme voor het onevenwicht. Het vrijwillige karakter is een gevolg van het feit dat er tot op heden nog geen diepgaande studie werd verricht naar de precieze gevolgen en wenselijkheid van dergelijk mechanisme voor de Europese markt. In aanvulling hierop bepaalt art.52 (2) van dezelfde *guideline* dat de Europese TSO's een voorstel moeten indienen om de onbalansverrekening te preciseren en te harmoniseren. Door harmonisatie kan er een *level playing field* gecreëerd worden voor alle marktactoren. Elia is van oordeel dat een beoordeling over dit mechanisme niet kan gebeuren alvorens de geharmoniseerde regels voor onbalansverrekening worden bepaald.

Tot slot, gelet op het feit dat het concept *scarcity Pricing* zich voornamelijk in een studiefase bevindt, waarbij nog niet voor alle vragen een antwoord beschikbaar is, lijkt het Elia belangrijk dat een parallel run en de publicatie van *price adders* en gerelateerde informatie afdoende wordt gekaderd door de CREG opdat de marktpartijen dit initiatief correct kunnen interpreteren.

2.2.2. Afhankelijkheid van de resultaten van de lopende incentive in 2018

Elia begrijpt dat deze incentive een verderzetting is van de incentive in 2018 inzake *scarcity pricing* en die onder meer bepaalt dat Elia historische gegevens dient aan te leveren aan de CREG opdat de CREG een *price adder* kan berekenen.

Elia benadrukt dat de stimulans voor 2018 nog niet is afgerond en het studiewerk volop lopende is. Hoewel Elia zich inschrijft in een constructieve samenwerking met de CREG ter volbrenging van deze incentive, bestaat evenwel de kans dat de resultaten van deze studie onvoldoende overtuigend zijn of dat de aanpak gewijzigd dient te worden terwijl de toekomstige incentive toch al oplegt dat er ongeacht de resultaten van 2018 er overgegaan moet worden tot een berekening en publicatie van de *price adder*. Elia beschouwt het definiëren van een incentive die gebaseerd is op een nog niet afgeronde incentive dan ook als een risico.

2.2.3. Bepaling van de formule van de *price adder* en de onderliggende data

In de omschrijving van de incentive voor 2019 krijgt Elia de taak om een exacte definitie van de verschillende componenten van de *price adder* en de manier waarop die in functie van de beschikbare gegevens berekend zal worden, waarbij dit in het bijzonder voor het aandeel van de vraag geldt. De CREG reikt echter pas eind 2018 de basiselementen aan, onder andere de basisformule en de voorgestelde uurschijven.

Het is inderdaad belangrijk dat de CREG aan Elia de nodige duidelijkheid verschaft over de concreet te berekenen aspecten en de te gebruiken gegevens. Het is voor Elia echter onduidelijk wat het verschil is tussen de door de CREG aangereikte basisformule en de exacte definitie die Elia daarna zelf dient te bepalen. Teneinde te garanderen dat de opgezette parallel run past binnen de visie van het door de CREG gestarte traject en rekening houdend met het feit dat er nog openstaande vragen zijn met betrekking tot de compatibiliteit met de Belgische en Europese marktwerking, acht Elia het geschikter dat de CREG de precieze definities (en niet louter een basisformule) aanreikt.

Elia kan de compatibiliteit met de beschikbare data evalueren opdat de precieze definitie hiermee rekening kan houden.

De huidige formulering van de incentive maakt melding van de “beschikbare” gegevens. Elia benadrukt dat dit een belangrijke nuance is. Immers, de gegevens die opgenomen dienen te worden in berekening van de *price adder* zijn tot op heden nog onvoldoende gekend. Elia kan op dan ook niet bevestigen of Elia tijdig over zal beschikken over de data (bv. data uit distributienetten of CDS, enkel niet-gevalideerde data) en of Elia gemachtigd is om deze data voor deze doeleinden te gebruiken.

Er wordt in de incentive ook specifiek melding gemaakt van de nood om de berekeningswijze te bepalen van het aandeel van de vraag in bepaalde componenten. Elia begrijpt dat gegevens met betrekking tot de vraagzijde inderdaad deel kunnen uitmaken van een geschikte formule, maar wenst te wijzen op het feit dat Elia slechts een gelimiteerd zicht heeft op totale flexibiliteit beschikbaar aan de vraagzijde.

Elia vraagt dan ook aan de CREG om in de formulering van de incentive alsook bij de evaluatie de beperkingen inzake beschikbaarheid van gegevens afdoende te erkennen en in rekening te brengen. Uiteraard kan Elia wel op gemotiveerde wijze aangeven wanneer bepaalde aspecten van de berekening niet uitgevoerd kunnen worden wegens onbeschikbaarheid van data of andere redenen.

2.2.4. Voorstel Elia

Indien de CREG alsnog verder wil gaan met deze doelstelling vraagt Elia om volgende preciseringen aan te brengen:

- De CREG communiceert uiterlijk op 20 december 2018 aan Elia de precieze formule en de volledige lijst met gegevens definieert die moeten worden gebruikt voor de berekening van de *price adder*.
- Elia implementeert en berekent de formule met de gegevens die voor Elia beschikbaar zijn op $D + 1$, rekening houdend met de (on)beschikbaarheid van de gegevens.
- Elia zal vanaf 15 oktober 2019 de berekening van de *price adder* op haar website publiceren voor de periode van 1 jaar.
- De CREG verschaft aan de markt de nodige duiding bij de publicatie van de *price adder* en bij de publicatie op de website van Elia.

2.3. Mededeling van het onevenwichtsvolume per ARP/BRP in quasi real time

Elia neemt kennis van de vraag van de CREG om in quasi-real time het onevenwichtsvolume per BRP te communiceren en dit naar aanleiding van haar studie die zij uitgevoerd heeft in het kader van de doelstellingen die in 2017 behaald moesten worden.

In deze studie heeft Elia modelmatig aangetoond dat de bepaling van het onevenwichtsvolume per BRP in quasi-real time technisch mogelijk is. Een concreet implementatieplan werd opgesteld waarbij gewezen wordt op de significante ontwikkelingskosten, de aanzienlijke doorlooptijd en de nood aan voldoende (interne en externe) FTE's. Elia wenst te benadrukken dat deze niet werden voorzien in het door de CREG goedgekeurde budget voor de beheersbare kosten.

Ongeacht de exacte implementatie die de CREG zal vastleggen in de incentive zal deze gepaard gaan met hoge kosten en bijkomende FTE's die niet voorzien werden binnen het goedgekeurde

budget. Elia vraagt dan ook aan de CREG om hier samen een oplossing voor te zoeken binnen voor het jaar waarbinnen deze kosten gemaakt werden. Indien er geen duidelijkheid is of de kosten al dan niet gedekt worden, zal Elia genoodzaakt zijn om keuzes te maken hetgeen een impact zal hebben op de uitvoering van deze incentive of op andere projecten die door de marktpartijen ook als cruciaal worden beschouwd.

In het implementatieplan worden 2 varianten, een volledige en intermediaire implementatie, besproken. Op basis van de omschrijving van de incentive meent Elia te begrijpen dat de intermediaire oplossing geïmplementeerd dient te worden binnen het jaar.

Zoals aangegeven vraagt de implementatie van intermediaire oplossing een doorlooptijd van 1,5 à 2 jaar, een kostprijs van 805 kEuro en 375 mandagen werk. Elia stelt zich vragen bij de door de CREG voorgestelde timing, het feit dat dit budget niet werd voorzien en of de volledige implementatie van de intermediaire oplossing effectief datgene is wat de marktpartijen verwachten.

Elia meent te hebben begrepen dat voornamelijk de DSO-allocatie inschattingen een bijkomende waardevolle input zouden betekenen en niet zozeer een volledige onbalans volume-inschatting. Op basis van de DSO-allocatie inschattingen alsook de eigen informatie waarover de BRPs zelf beschikken zoals de afnames van de netgebruikers rechtstreeks aangesloten op het Elia net, de activaties van de ondersteunende diensten alsook de markttransacties, kan de respectievelijke BRP zijn eigen onevenwichtspositie berekenen.

Het beperken van de implementatie tot de DSO-allocatie zal nog altijd een doorlooptijd van 1 jaar vragen, een aanzienlijk budget en mandagen vereisen. Een eerste inschatting leidt tot een kost van 700k€ en 300 mandagen. In vergelijking met de intermediaire oplossing blijft deze kost nog steeds aanzienlijk vermits een groot aantal IT-implementaties onafhankelijk zijn van de fase. Elia is bereid om na te gaan in welke mate deze IT-ontwikkelingen uitgevoerd kunnen worden zodat tools compatibel zijn met de intermediaire alsook volledige implementatie.

Elia wil zich engageren om de DSO-allocatie inschattingen te berekenen en te communiceren aan de betrokken partijen. Elia vraagt dan ook om in de incentive op te nemen dat de implementatie erin bestaat om de near real-time inschatting van de DSO-allocatie te implementeren en deze informatie ter beschikking te stellen van de betrokken marktpartijen. Door te focussen op de DSO-allocatie zal de implementatiekost iets lager liggen, kan dit binnen het jaar verwezenlijkt worden en wordt er tegemoetgekomen aan de vraag van de marktpartijen.

Indien de CREG toch van oordeel is dat desondanks een bijkomende kost van 105k€ à 250k€ voor de intermediaire of volledige implementatie te verantwoorden is, wens Elia duidelijk te stellen dat deze onmogelijk te realiseren zijn binnen het jaar en binnen de goedgekeurde budgetten.

2.4. Publicatie van het onevenwichtstarief in realtime

Een absolute voorwaarde voor de berekening en publicatie van een realtime onevenwichtsprijs is de realtime berekening van de marginale kosten van aFRR en mFRR. De technische haalbaarheid van de publicatie per minuut van de marginale activatieprijs van aFRR en mFRR vanaf het begin van het kwartier wordt momenteel door Elia reeds bestudeerd binnen het kader "*new design aFRR*". Binnen dit project wordt tevens de implementatie van een merit order activatie van de aFRR-biedingen voorzien. Door de implementatie van deze merit order zal de berekening van de activatieprijs fundamenteel veranderen met een rechtstreekse impact op een eventuele real time

publicatie van de activatieprijs. De resultaten van de het project “*new design aFRR*” inclusief implementatieplan zullen gekend zijn tegen eind 2018.

Zoals voorzien in de roadmap van mFRR zullen de prijzen en volumes van gecontracteerde reserves mFRR (CIPU & niet-CIPU) vanaf begin 2020 ingeboden worden via de bid ladder interface. Momenteel gebeuren deze biedingen van CIPU via een apart systeem.

Bovenstaande voorbeelden tonen duidelijk aan dat het noodzakelijk is om de implementatie van een “real time” publicatie te realiseren binnen een globaal implementatieplan en eens een aantal noodzakelijke randvoorwaarden vervuld zijn (zoals de implementatie van de aFRR merit order en het inbieden van alle gecontracteerde reserves via de bid ladder interface). Gezien het tijdsvenster van voormelde projecten is het vanuit efficiëntie-standpunt onredelijk om een implementatie te doen in de loop van 2019.

Een ander belangrijk aspect dat een grote impact kan hebben op de publicatie van het onevenwichtstarief in real time is de evolutie van de toekomstige integratie van de Belgische balancing markt met de andere Europese regelzondes (voorzien rond 2020-2021). Het is vandaag niet duidelijk of de design principes en de technische infrastructuur van de zogenoemde “Europese Balancing Platformen” een “real time” publicatie van het onevenwichtstarief mogelijk zullen maken. Aangezien één van de belangrijke principes van deze integratie “*cross border marginal pricing*” is, zal Elia voor het berekenen van de marginale activatieprijs en onevenwichtsprijs voor de Belgische regelzone afhankelijk zijn van informatie van andere landen. Gezien de huidige praktijk in sommige landen (waar de marginale prijs pas na een maand wordt berekend) zal het al geen evidentie zijn om de huidige hoge Belgische standaard qua publicatie van onevenwichtstarief (i.e. binnen het kwartier) te kunnen handhaven. Het spreekt voor zich dat Elia hiervoor binnen deze internationale projecten zal blijven ijveren.

Gelet op het feit dat de resultaten van het mFRR-project nog niet gekend zijn, de eventuele ontwikkeling op zeer korte termijn geïmpacteerd zal worden door enerzijds evoluties van onze producten en anderzijds door Europese evoluties, kan Elia deze incentive niet ondersteunen.

Elia stelt voor om de publicatie van een marginale aFRR prijs vanaf het begin van het kwartier op te nemen in de technische haalbaarheidsstudie voor de opening van aFRR voor niet-CIPU technologieën en de implementatie van een aFRR merit order en vraagt Elia aan de CREG om na te denken over een alternatieve incentive.

2.5. Verbetering van de transparantie wat het opsporen en het beheer van congestie betreft.

Elia kan zich inschrijven in deze incentive en begrijpt het belang ervan. De timing die vooropgesteld wordt en waarbij voor elke stap de effectieve implementatie voor eind 2019 wordt gevraagd, is volgens Elia niet redelijk. Op dit ogenblik kan Elia nog niet inschatten hoe het implementatieplan er zal uitzien en welke complexiteit hierbij zal komen kijken. Een deadline opleggen voor implementatie voor eind 2019 zonder de oplossingspistes te kennen lijkt ons dan ook niet wenselijk. Elia dringt dan ook aan voor de drie verschillende luiken geen extra doelstelling te leggen op de effectieve implementatie maar wel het luik rond het bepalen van de KPI en het opstellen van het implementatieplan te behouden.

Elia stelt ook vast dat het behalen van de incentive afhankelijk is van enerzijds volledig behalen van de verschillende stappen (KPI's opstellen, implementatieplan opstellen en implementeren voor de drie stappen) en dit tegen de vooropgestelde deadlines door de CREG. In totaal zijn er dus 9 subdoelstellingen die bovendien ook nog tijdig moeten worden behaald. Elia kan dus niet akkoord gaan met het feit dat indien één van deze 9 subdoelstellingen door bv. externe omstandigheden vertraging zou oplopen, de CREG het volledige incentive niet meer zou toekennen. Daarom vraagt Elia om een pro rata vermindering te voorzien indien de KPI's of het implementatieplan niet tijdig werden ingediend.

2.6. Alternatieve incentives

Indien de CREG zou beslissen om in functie van de opmerkingen van Elia of de input van de marktpartijen een bepaalde doelstelling niet op te nemen dan doet Elia alvast een voorstel van doelstelling die ter vervanging kan dienen. Dit voorstel houdt een studie in m.b.t. een slimme methodologie voor het uitvoeren van ad hoc activatietesten om de beschikbaarheid van gecontracteerde reserves te controleren. De studie dient – indien van toepassing- een onderscheid te maken in de te volgen methodologie voor de verschillende types van reserves (FCR, aFRR, mFRR) en zal ook een implementatieplan bevatten.

Elia past momenteel ad hoc activatietesten toe om de beschikbaarheid van de FCR-reserves te controleren en voorziet om deze methodologie ook toe te passen voor aFRR en mFRR. Momenteel gebeuren deze testen systematisch 1 keer per maand en met een nieuwe methodologie wenst Elia de frequentie ervan te laten dalen zonder in te boeten op de betrouwbaarheid. Dit zou tot een lagere kost zal leiden voor de BSP.